

Kohtuasi C-372/19**Eelotsusetaotluse kokkuvõte vastavalt Euroopa Kohtu kodukorra artikli 98 lõikele 1****Saabumise kuupäev:**

10. mai 2019

Eelotsusetaotluse esitanud kohus:

Ondernemingsrechtbank Antwerpen (Antwerpeni kaubanduskohus, Belgia)

Eelotsusetaotluse kuupäev:

28. veebruar 2019

Hageja:

Belgische Vereniging van Auteurs, Componisten en Uitgevers CVBA (SABAM)

Kostjad:

BVBA Weareone.World

NV Wecandance

Põhikohtuasja ese

Põhikohtuasi puudutab vaidlust ühelt poolt Belgische Vereniging van Auteurs, Componisten en Uitgevers CVBA (Belgia autorite, heliloojate ja kirjastajate ühing, edaspidi „SABAM“) ja teiselt poolt kahe festivalikorraldaja, BVBA Weareone.World ja NV Wecandance vahel. Pooled vaidlevad selle üle, milline on õiguspärane ja mõistliku suurusega tasu, mida festivalikorraldajad peavad SABAM-ile tema repertuaari kasutamise eest maksma.

Eelotsusetaotluse ese ja õiguslik alus

Eelotsusetaotlus puudutab küsimust, kas SABAM-i rakendatud tariifstruktuur on ELTL artiklit 102 arvestades – vajadusel koostoimes direktiivi 2014/26/EL artikliga 16 – piisavalt üksikasjalik.

Eelotsusetaotlus esitatakse ELTL artikli 267 alusel.

Eelotsuse küsimused

Kas ELTL artiklit 102 – vajadusel koostoimes direktiivi 2014/26/EL „autoriõiguse ja autoriõigusega kaasnevate õiguste kollektiivse teostamise ning muusikateose internetis kasutamise õiguse multiterritoriaalse litsentsimise kohta siseturul“ artikliga 16 – tuleb tõlgendada nii, et tegemist on turgu valitseva seisundi kuritarvitamisega, kui autoriõiguste kollektiivse esindamise organisatsioon, kellel on liikmesriigis tegelik monopol, rakendab muusikaürituste korraldajate suhtes seoses muusikateoste reprodutseerimise õigusega sellist tasumudelit, mis muu hulgas põhineb käibel ja

1. mille aluseks on astmeline kindlasummaline tariif, mitte tariif, mis võtab (kaasaegsete tehniliste abivahendite abil) täpselt arvesse, millise osa moodustab kollektiivse esindamise organisatsiooni kaitstav repertuaar ürituse ajal esitatavast muusikast?
2. mille kohaselt olenevad litsentsitasud ka välistest teguritest, nagu sissepääsutasu, toitude ja jookide hind, esinevate artistidega seotud eelarve ning muude elementidega, näiteks lavakujundusega seotud eelarve?

Viidatud liidu õigusnormid

Euroopa Liidu toimimise lepingu artikkel 102

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. veebruari 2014. aasta direktiivi 2014/26/EL autoriõiguse ja autoriõigusega kaasnevate õiguste kollektiivse teostamise ning muusikateose internetis kasutamise õiguse multiterritoriaalse litsentsimise kohta siseturul (ELT 2014, L 84, lk 72) artikli 16 lõige 2 ja artikkel 43

Viidatud riigisisised õigusnormid

Majandusseadustik (Wetboek van economisch recht), artiklid IV.2, VI.104, artikli XI.165 lõige 5, artiklid XI.247 ja XI.248

Asjaolude ja põhikohtuasja lühikokkuvõte

- 1 Hagejaks olev SABAM on autoriõiguste kollektiivse esindamise organisatsioon. Tal on õigus nõuda oma repertuaari kasutamise eest tasu.
- 2 BVBA Weareone.World korraldab alates 2005. aastast iga-aastast tantsufestivali Tomorrowland te Boom (Belgia). NV Wecandance korraldab alates 2013. aastast iga-aastast tantsufestivali nimega Wecandance.

- 3 BVBA Weareone.World ja NV Wecandance ei nõustu SABAM-i nõutud tasuga. Pooled vaidlevad nimelt tasu üle, mida nõuab SABAM seoses Tomorrowlandi festivaliga aastatel 2014–2016, ja tasu üle, mida nõuab SABAM seoses Wecandance festivaliga aastatel 2013–2016.
- 4 Kõikide festivalide puhul, välja arvatud 2013. aasta Wecandance festival, määrati SABAM-i kogutava tasu suurus kindlaks nn tariif 211 (tariif 211) alusel, mis koosneb kahest erinevast tariifist, kusjuures SABAM saab valida, millist tariifi ta rakendab.
- 5 Esiteks on olemas *miinimumtariif*, mis arvutatakse selle alusel, kui suur on ürituse toimumise ala, kus muusikat esitatakse, või olemasolevate istekohtade arvu alusel.
- 6 Teiseks on olemas *alanev tariif*, mis arvutatakse artistidega seotud eelarve või piletimüügi brutotulu põhjal. Ainult sõnaselgelt nimetatud kulud (reserveerimistasud, käibemaks ja linnamaksud) võib enne autoritasu arvutamist brutotulust maha arvata.
- 7 Peale selle võib festivalikorraldaja saada alanevast tariifist soodustust nn 1/3–2/3-korra alusel. Sellele vastavalt saavad korraldajad vastavalt 2/3 või 1/3 ulatuses soodustust asjaomasest tariifist, kui nad tõendavad, et vähem kui 1/3 või 2/3 esitatud muusikapaladest kuulub SABAM-i repertuaari. Juhul kui rohkem kui 2/3 muusikapaladest pärineb tema repertuaarist, rakendab ta tariifi täies ulatuses.
- 8 SABAM algatas menetluse põhikohtuasjas 13. aprillil 2017 ja 5. mail 2017 kätte toimetatud kohtukutsetega.

Põhikohtuasja poolte peamised argumendid

- 9 BVBA Weareone.World ja NV Wecandance seavad kahtluse alla tariif 211 kehtivuse, kuna tulenevalt turgu valitseva seisundi kuritarvitamisest ELTL artikli 102 tähenduses on see nende väitel ebaproportsionaalne. Nende peamine kriitika puudutab seda, et alanev tariif ei ole vastavuses SABAM-i osutatud teenuste majandusliku väärtusega.
- 10 Nad on esiteks seisukohal, et nn 1/3–2/3-kord ei ole piisavalt täpne. Nende arvates on kaasaegse tehnoloogia abil ilma pikemata võimalik täpselt kindlaks teha, milliseid teoseid SABAM-i repertuaarist ja kui pika aja jooksul esitatakse. Teisisõnu tuleks SABAM-i tasuskeem viia suuremal määral vastavusse tema osutatud teenuste majandusliku väärtusega.
- 11 Teiseks heidavad nad ette, et SABAM saab oma tariifid välja arvutada piletimüügist saadud brutotulu või artistidega seotud eelarve alusel, ilma et ta annaks võimalust arvata neist tuludest maha kõik kulud, mis ei ole seotud muusikaga. Nad on seisukohal, et see tekitab probleeme, kuna piletimüügitulu ei ole proportsionaalne SABAM-i osutatud teenuste majandusliku väärtusega. Põhjus, miks on külastajad valmis maksma kõrgemat piletihinda, ei ole nimelt

seotud SABAM-i osutatud teenustega, pigem on see tingitud muudest aspektidest nagu festivalikorraldajate püüdlused muuta üritus terviklikuks elamuseks, kuludest, mida korraldajad külastajate jaoks teevad (valgustus, kunst, Wi-Fi-ühendus, tualetid, turvalisus), ning esinevate artistide kvaliteedist. Nad leiavad, et neid kulusid peab olema võimalik arvutamise alusest maha arvata.

- 12 Selleks et toetada oma väidet ELTL artikli 102 rikkumise kohta, viitavad nad muu hulgas 18. märtsi 1980. aasta kohtuotsusele Coditel jt (62/79, EU:C:1980:84); 9. aprilli 1987. aasta kohtuotsusele Basset (402/85, EU:C:1987:197, edaspidi „kohtuotsus Basset“); 13. juuli 1989. aasta kohtuotsusele Tournier (395/87, EU:C:1989:319, edaspidi „kohtuotsus Tournier“) ja 11. detsembri 2008. aasta kohtuotsusele Kanal 5 ja TV 4 (C-52/07, EU:C:2008:703, edaspidi „kohtuotsus Kanal 5 ja TV 4“).
- 13 BVBA Weareone.World ja NV Wecandance on seisukohal, et autoritasude sissenõudmine käibe põhjal ei ole kõikidel juhtudel lubatud. Nende arvates on kohtuotsuses Basset ning kohtuotsuses Kanal 5 ja TV 4 sedastatud, et olukorras, kus esineb disproportsioon hinna ja autoriõiguste kättesaadavaks tegemise teenuse vahel, võib tegemist olla turgu valitseva seisundi kuritarvitamisega. Viimati nimetatud kohtuotsusest nähtub, et hinnates seda, kas kindlasummaline autoriõiguse tasu on proportsionaalne autorite ühingu osutatud teenuse majandusliku väärtusega, tuleb arvesse võtta konkreetse juhtumi kõiki asjaolusid ja seega ka autoriõigusega kaitstud muusikateoste tegelikku kasutamist.
- 14 SABAM on seisukohal, et tema rakendatud tariif ei ole vastuolus ELTL artikliga 102.
- 15 Ta märgib, et käesoleval juhul on määrava tähtsusega kohtuotsus Basset, mistõttu on autoritasude sissenõudmine kogu (bruto)käibe põhjal alati lubatud.
- 16 Euroopa Kohtu sedastused kohtuotsuses Kanal 5 ja TV 4 ei ole tema arvates käesoleval juhul asjakohased. Viidatud kohtupraktikat tuleb nimelt vaadelda telekanalite eriomases kontekstis, mille puhul kasutatakse autoriõigusega kaitstud tooteid ainult piiratud ulatuses. Seda ei saa arvesse võtta, kui muusika esitamine kujutab endast tegevuse olulist osa.

Eelotsusetaotluse põhjenduse lühikokkuvõte

- 17 Eelotsusetaotluse esitanud kohus on seisukohal, et vastavalt asjakohastele liidu õigusnormidele ei või SABAM-i tariifid olla ebaproportsionaalsed. Vastasel juhul oleks nimelt tegemist turgu valitseva seisundi kuritarvitamisega, mis on ELTL artikli 102 kohaselt keelatud. Lisaks sätestab direktiivi 2014/26/EL artikli 16 lõige 2, et „[a]lõiguste ja tasu saamise õiguste tariifid peavad olema mõistliku suurusega muu hulgas kaubeldavate õiguste kasutamise majandusliku väärtuse suhtes, võttes arvesse teoste ja muu autoriõigusega materjali kasutamise laadi ja ulatust, ning samuti kollektiivse esindamise organisatsiooni osutatava teenuse

majandusliku väärtuse suhtes.“ Seetõttu piirab ka nimetatud õigusnorm tasu, mida kollektiivse esindamise organisatsioonid võivad nõuda.

- 18 Eelotsusetaotluse esitanud kohus viitab sellele, et Euroopa Kohus on juba käsitlenud mõistet „turgu valitseva seisundi kuritarvitamine“ seoses kollektiivse esindamise organisatsioonide tasudega.
- 19 Nii on Euroopa Kohus otsustanud, et turgu valitseva seisundi kuritarvitamisega võib tegemist olla siis, kui sama autorite, heliloojate ja muusikakirjastajate huvide kaitse õiguspärasest eesmärgi oleks võimalik saavutada ka teiste meetoditega, suurendamata siiski lepingute ja kaitstud muusikateoste kasutamise järelevalve haldamise kulusid (kohtuotsused *Tournier*, punkt 45, ning Kanal 5 ja TV 4, punkt 33).
- 20 Lisaks on Euroopa Kohus otsustanud, et ei saa välistada, et tegemist võib olla turgu valitseva seisundi kuritarvitusega, kui on olemas teine meetod, millega on võimalik täpsemalt identifitseerida ja arvuliselt kindlaks määrata nende teoste kasutamine, suurendamata siiski ebaproportsionaalselt halduskulusid (kohtuotsus Kanal 5 ja TV 4, punkt 40).
- 21 Sellega seoses märgib eelotsusetaotluse esitanud kohus, et autoritasude proportsionaalsuse kindlakstegemine on keeruline. SABAM on seetõttu kindlaks määranud kindlasummalise tasu, mida festivalikorraldajad peavad maksma (tariif 211).
- 22 Kõnealuse tariifi arvutamise aluse puhul ei ole eelotsusetaotluse esitanud kohtu sõnul selge, kas arvesse võtta saab ka kulusid, mis ei ole muusikaga seotud.
- 23 1/3–2/3-korra puhul tekib kohtul küsimus, kas see on piisavalt täpne. Eelotsusetaotluse esitanud kohus märgib, et SABAM on võrdlusaluseid hiljuti muutnud ja võtab praegu aluseks 10% suurused vahemikud, kusjuures ei ole siiski selge, milline on asjaomane piir, kuna olemas on uued süsteemid, millega saab kasutatud repertuaari veel täpsemalt kindlaks teha.
- 24 Arvestades eespool kirjeldatud kahtlusi ELTL artikli 102 ja direktiivi 2014/26/EL õige tõlgendamise suhtes, peab eelotsusetaotluse esitanud kohus vajalikuks paluda Euroopa Kohtult eelotsust.